

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в СА „Д.
А. Ценов“ - Свищов

Рецензент: проф. д. ик. н. Виржиния Желязкова

Автор на дисертационния труд: Цзинсин Ху

Тема на дисертационния труд: „Икономическо и търговско сътрудничество между Китай и
България в рамката на инициативите „16+1 Сътрудничество“ и „Един пояс, един път“

I. Общо представяне на дисертационния труд

1. Предмет на дисертационния труд. Предмет на дисертационния труд е анализът на икономическото и търговското сътрудничество между Китай и България в контекста на инициативите „16+1 Сътрудничество“ и „Един пояс, един път“, разгледано през призмата на съвременните теории за международната търговия, регионалната икономическа интеграция, глобалните вериги на стойността и преките чуждестранни инвестиции. Авторът фокусира вниманието си върху динамиката, структурата и детерминантите на двустранните търговски потоци, както и върху институционалната и регулаторната среда, в която се развива това сътрудничество.
2. Обем на дисертационния труд. Дисертационният труд е с общ обем от 221 страници, което напълно съответства на изискванията за разработване на дисертация за присъждане на образователната и научна степен (ОНС) „доктор“. Обемът е добре балансиран между теоретичната част, емпиричния анализ и формулирането на предизвикателства, перспективи и препоръки.
2. Структура. Работата е логически структурирана и включва увод, три глави, заключение и библиография. В увода ясно са формулирани актуалността на изследването, научният проблем, целта, задачите, методологията и тезата. Първа глава изпълнява ключова концептуална функция в дисертационния труд. Авторът предлага систематизиран и задълбочен преглед на историческото развитие на китайско-българските отношения, като ги ситуира убедително в по-широкия контекст на инициативата „Един пояс, един път“ и формата „16+1“. Теоретичната рамка е изградена чрез прецизно използване на концепциите за глобални вериги на стойността, регионална икономическа интеграция, сравнителни предимства и институционална икономика. Анализът не е компилативен, а демонстрира критично отношение и ясно открояване на аналитичната позиция на автора, което създава стабилна основа за последващия емпиричен анализ. Втора глава представлява ядрото на емпиричния анализ на дисертационния труд и може да бъде определена като една от най-силните му страни. Авторът извършва задълбочен и многопластов анализ на

емпиричните данни за търговските и инвестиционните отношения между Китай и България, използвайки широк набор от индикатори (RCA, TCI, ТП, ПТ), гравитационни модели и съвременни методи на машинното обучение. Особено положително впечатление прави последователното обвързване на количествените резултати с конкретния контекст на двустранните отношения, както и ясната интерпретация на структурните характеристики и асиметрии в търговските потоци. Трета глава изпълнява ясно изразена синтезираща и приложна функция в дисертационния труд. На основата на резултатите от предходния емпиричен анализ авторът последователно идентифицира ключовите структурни ограничения и рискове пред икономическото и търговското сътрудничество между Китай и България, включително търговските дисбаланси, логистичните ограничения и нарастващите регулаторни изисквания в рамките на ЕС. Анализът е изграден в тясна връзка с конкретния контекст на двустранните отношения и отчита както геоикономическите фактори, така и институционалните ограничения, произтичащи от членството на България в ЕС. На тази основа авторът формулира последователни и аргументирани перспективи за развитие и предлага конкретни политики и сценарии, които логически произтичат от емпиричните резултати и демонстрират способност за преминаване от количествен анализ към практически ориентирани изводи и препоръки. Заключение синтезира основните резултати и изводи от изследването.

3. Използвана литература. Авторът използва богат и актуален набор от научни източници - монографии, статии в реномирани международни списания, официални документи на ЕС, международни организации и национални статистически институции. Литературата е адекватно подбрана и отразява състоянието на научния дебат по разглежданата проблематика.
4. Приложения. Дисертационният труд не съдържа отделно обособени приложения, но разполага със значителен по обем илюстративен материал втре в текста на изложението - таблици, графики и схеми, които подпомагат анализа и визуализират получените резултати.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

1. Актуалност, предмет, обект, теза, цели, задачи и методи. Изследваният научен проблем е безспорно актуален в контекста на трансформациите в глобалната икономика, преструктурирането на веригите на стойността и нарастващото значение на Китай като глобален икономически актьор, както и на специфичната позиция на България като държава член на ЕС и част от формата „16+1“ (в последствие „17+1“). Предметът и обектът на изследването са ясно дефинирани, докторската теза е формулирана аргументирано и последователно, а целите и задачите са логически обвързани с избрания изследователски дизайн. Използваната методология -

съчетаваща теоретичен анализ, количествени емпирични изследвания и съвременни иконометрични и машинно-обучителни методи - е напълно адекватна на поставените цели и показва висока степен на методологична зрялост.

3. Степен на разработеност на проблематиката и авторско отношение. Авторът демонстрира задълбочено познаване на съвременното състояние на научния дебат по разглежданата проблематика и успешно позиционира собственото си изследване спрямо съществуващите теоретични и емпирични разработки. Проследяването на различни теоретични подходи и емпирични резултати не е самоцелно, а служи като аналитична основа за формулиране на ясно откроена авторска позиция и за аргументиране на направените изводи. Авторът показва много добра осведоменост относно съществуващите научни изследвания по темата и критично ги анализира. Това придава на емпиричния и качествения анализ висока научна стойност и релевантност.
4. Обем. Обемът на дисертационния труд е напълно оправдан и съразмерен с поставените цели и задачи. Балансът между теоретичната обосновка (Първа глава), задълбочения емпиричен анализ (Втора глава) и приложно-ориентираните изводи и препоръки (Трета глава) е добре постигнат.
3. Илюстративен материал. Представените таблици, графики и фигури са с високо качество, информативни и добре интегрирани в текста. Те подпомагат разбирането на анализа и доказват емпиричната обоснованост на изводите. Особено внимание заслужава аналитичното и илюстративно обезпечаване на Втора и Трета глава, където чрез богат набор от визуализации авторът ясно представя динамиката на търговските показатели, моделните резултати и структурните ограничения на двустранното икономическо сътрудничество.
4. Научна, езикова и стилова редакция. Текстът е написан на ясен, прецизен и последователен научен език. Налице е логическа цялост и вътрешна съгласуваност между отделните части. В Първа глава доминира аналитичният и концептуален стил, във Втора глава - строгият емпиричен и количествен анализ, а в Трета глава - успешно съчетание между аналитичен и приложен подход, което показва умението на автора да преминава от теория и данни към политики и препоръки.
5. Статистическа обработка. Емпиричните данни са обработени коректно чрез подходящи статистически, иконометрични и машинно-обучителни методи. Изчислителните процедури са ясно описани и аргументирани. Особено положително следва да се подчертае, че резултатите от Втора глава са използвани последователно като аналитична основа за изводите и препоръките, формулирани в Трета глава, което свидетелства за концептуална и методологична цялост на изследването.

6. Научна етика. Не се установяват нарушения на научната етика. Цитирането е коректно и съответства на утвърдените академични стандарти.
7. Автореферат. Авторефератът коректно и пълно отразява структурата, съдържанието, методологията и основните научни и приложни резултати на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа ясно открити научни и научно-приложни приноси. Особено съществен принос е разработването и емпиричното прилагане на интегрирана аналитична рамка, която свързва търговските индекси (RCA, TCI, TII, PIT), иконометричното моделиране от типа *gravity models* и съвременни методи на машинното обучение с интерпретационни инструменти (SHAP).

Съществен научно-приложен принос се съдържа именно в Трета глава, където на основата на получените количествени резултати авторът идентифицира ключови структурни ограничения и рискове - търговски дисбаланси, логистични „тесни места“, регулаторни и геоикономически ограничения, произтичащи от рамката на ЕС. Предложените политики и сценарии не са декларативни, а са логически изведени от емпиричния анализ и съобразени с реалните институционални ограничения на България като държава член на ЕС.

Особено ценни са предложенията за развитие на логистични коридори, нисковъглеродни индустриални зони и механизми за „твърда“ и „мека“ свързаност, които имат потенциал за практическо приложение в стратегическото планиране и икономическата дипломация. Това придава на дисертационния труд не само теоретична, но и ясно изразена практическа значимост.

IV. Критични бележки и препоръки

Критичните бележки към дисертационния труд са по-скоро препоръчителни и насочени към неговото бъдещо надграждане. В бъдещи изследвания би било полезно емпиричният анализ да се разшири чрез по-фина продуктова дезагрегация (напр. на 4-6-цифрено HS ниво), което е практически изпълнимо с наличните международни търговски бази данни и би позволило по-прецизно идентифициране на продуктови ниши с по-висока добавена стойност.

Като естествено продължение на настоящото изследване може да се задълбочи връзката между установените стойности на вътреотрасловия търговски обмен и конкретни инструменти на индустриалната и експортната политика, насочени към структурно надграждане на двустранната търговия.

В допълнение, включването на търговията с услуги, свързани с логистиката и транспорта, би допринесло за по-пълна оценка на реалната дълбочина на икономическите отношения между Китай и България.

Тези препоръки не намаляват научната стойност на дисертационния труд, а очертават логични посоки за неговото бъдещо развитие, произтичащи пряко от силните страни на извършения теоретичен и емпиричен анализ.

V. Обобщено заключение и становище

В заключение може да се отбележи, че дисертационният труд представлява самостоятелно, задълбочено и методологично издържано научно изследване с ясно изразени научни и приложни приноси. Авторът демонстрира много добра теоретична подготовка и високо равнище на изследователски умения. Цзинсин Ху изпълнява и надминава с 10 точки националните минимални изисквания на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане от гледна точка на научни публикации.

На това основание давам положителна оценка на дисертационния труд, автореферата и научните публикации на кандидата и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Цзинсин Ху образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Световно стопанство и международни икономически отношения“ в професионално направление 3,8 Икономика.

заличен подпис
осн. чл. 59
от ЗЗЛД

Рецензент: /проф. д.ик.н. Виржиния Желязкова/

Дата: 15.01.2025 г.